

Ministerium: Sundheds- og Ældreministeriet
Journalnummer: Sundheds- og Ældremin.,
Sundhedsstyrelsen, j.nr. 2-1012-98/1

Senere ændringer til forskriften
Ingen

Bekendtgørelse om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje

I medfør af § 16, stk. 1 og 3, i lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1356 af 23. oktober 2016, og efter forhandling med uddannelses- og forskningsministeren fastsættes efter bemyndigelse:

Kapitel 1

Formål

§ 1. Formålet med specialuddannelsen i intensiv sygepleje er, at sygeplejersken udvider sin faglige viden, færdigheder og kompetencer med henblik på at varetage funktionsområdet for en specialuddannet sygeplejerske i intensiv sygepleje.

Kapitel 2

Sygeplejerskens ansvars- og funktionsområde

§ 2. Specialsygeplejersken er ansvarlig for sin virksomhedsudøvelse i henhold til sin autorisation som sygeplejerske, jf. lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed.

Stk. 2. En specialsygeplejerske i intensiv sygepleje skal på baggrund af en videregående teoretisk viden og kliniske færdigheder yde sygepleje til kritisk syge patienter og komplekse patienter, yde omsorg for de pårørende, samarbejde tværprofessionelt om observation og behandlingen af den kritisk syge patient og udvikle den intensive sygepleje. Funktionsområdet for en specialuddannet sygeplejerske i intensiv sygepleje omfatter således, jf. også bilag 1:

- 1) Klinisk intensiv sygepleje.
- 2) Kvalitetsudvikling, undervisning og vejledning.
- 3) Tværprofessionel og tværsektoriel koordinering og samarbejde.

Kapitel 3

Uddannelsen

Adgangsbetingelse

§ 3. Til specialuddannelsen kan optages ansøgere, der opfylder følgende betingelser:

- 1) Bestået dansk eller udenlandsk eksamen i sygepleje på bachelorniveau eller eksamen i sygepleje suppleret med videnskabsteori og – metode på diplomniveau.
- 2) Dansk autorisation som sygeplejerske.
- 3) Mindst 2 års fuldtids erhvervs erfaring som sygeplejerske eller tidsmæssigt tilsvarende. Heraf minimum 1½ år fra somatiske sygehusafdelinger.
- 4) Gennemført 6 måneders introduktionsansættelse på en intensivafdeling.

Varighed

§ 4. Uddannelsen er af 1½ års varighed svarende til 90 ECTS-point. Det er 1½-årig aftale med arbejdsgiveren om deltagelse i teoriundervisningen og en systematisk, superviseret og vejledt klinisk uddannelse. Uddannelsen er en kombination af teori og klinisk praksis.

Stk. 2. Uddannelsen skal være afsluttet inden for 4 år efter påbegyndelsen.

Indhold og mål

§ 5. Uddannelsen til specialsygeplejerske i intensiv sygepleje skal afspejle den til enhver tid gældende praksis inden for intensiv terapi.

Stk. 2. Specialuddannelses mål er, at sygeplejersken erhverver sig overblik over og sikkerhed i at varetage funktionsområdet på intensivafdelinger inden for intensiv og postoperativ sygepleje. Sygeplejersken skal selvstændigt kunne planlægge, udføre og evaluere intensiv sygepleje til kritisk syge personer i alle aldersgrupper med vekslende og ofte uforudsigelige plejebehov. Sygeplejersken skal kunne anvende relevante sygepleje-faglige teorier og metoder til vurdering af og refleksion over den kritisk syge patient. Sygeplejersken skal have omfattende viden om sygdomslære, farmakologi og tekniske færdigheder fra det medicinsk faglige område. Desuden skal sygeplejersken kunne formidle sin viden og færdigheder om intensiv sygepleje samt kvalitetsudvikle og samarbejde internt og eksternt.

Stk. 3. Sygeplejersken skal kunne medvirke til helhed i patientforløbene, herunder tidlig opsporing af og forebyggelse af kritisk sygdom hos patienter uden for intensivt afsnit og opfølgning efter kritisk sygdom.

§ 6. Uddannelsen tilrettelægges med veksling mellem teoretisk og klinisk uddannelse og består af to blokke af hver 9 måneders varighed.

- 1) Del 1 består af 9 måneders kombineret klinisk og teoretisk uddannelse.
- 2) Del 2 består af 9 måneders kombineret klinisk og teoretisk uddannelse.

Stk. 2. Den kliniske uddannelse gennemføres på et godkendt klinisk uddannelsessted, og indeholder et eller flere eksterne kliniske uddannelsesophold.

§ 7. Den teoretiske uddannelse er på i alt 300 timer. Heraf ca. 200 timer uden for klinisk praksis i form af teoriblok(-ke). Disse placeres inden for de første 9 måneder af uddannelsen og afsluttes med en teoretisk prøve. Indholdet heraf er angivet i bilag 2. De resterende 100 timer fordeles og planlægges henholdsvis med 50 timer i den kliniske uddannelse del 1, og 50 timer i den kliniske uddannelse del 2.

§ 8. Læringsmål for første del af uddannelsen er

- 1) at sygeplejersken erhverver indsigt i og overblik over teoretiske forudsætninger for intensiv sygepleje og får mulighed for at bearbejde sin viden i forbindelse med varetagelsen af en række kliniske opgaver, og
- 2) at sygeplejersken tilegner sig yderligere viden, færdigheder og kompetencer inden for funktionsområdet på intensivafdelinger samt postoperativ sygepleje.

Stk. 2. Sygeplejersken skal i løbet af opholdet som en del af uddannelsesprogrammet have supervision og vejledning kombineret med teoretisk undervisning svarende til minimum 50 timer.

Stk. 3. Perioden skal yderligere tilrettelægges med henblik på, at der opnås viden, færdigheder og kompetencer til at varetage plejen af patienter postoperativt, herunder administration og observation af smertebehandling.

§ 9. Læringsmål for anden del af uddannelsen er

- 1) at sygeplejersken videreudvikler sin viden, færdigheder og kompetencer inden for funktionsområdet på intensivafdelinger,
- 2) at sygeplejersken opnår kompetencer til at deltage i kvalitetsudvikling af behandlings- og plejeforløb,
- 3) at sygeplejersken opnår kompetence til at formidle sin viden og færdigheder til kolleger og uddannelsessøgende,

- 4) at sygeplejersken skal kunne samarbejde internt og eksternt, og
- 5) at sygeplejersken erhverver viden om og aktivt bidrager til patientens rehabilitering i forbindelse med kritisk sygdom.

Stk. 2. Sygeplejersken skal i løbet af opholdet som en del af uddannelsesprogrammet have supervision og vejledning kombineret med teoretisk undervisning svarende til minimum 50 timer.

§ 10. Der er i alt 12 ugers ekstern klinisk uddannelse fordelt på del 1 og del 2 i den kliniske uddannelsesperiode.

Stk. 2. Minimum 2 uger eller maksimum 6 ugers ekstern klinisk uddannelse på et godkendt opvågningsafsnit placeres i første del af uddannelsen.

Stk. 3. 6 ugers ekstern klinisk uddannelse finder sted på anden godkendt intensiv uddannelsesafdeling i anden del af uddannelsen. De evt. resterende 4 uger er valgfrie og kan finde sted på en af regionen godkendt uddannelsesafdeling.

Stk. 4. Der afsluttes med en skriftlig opgave omhandlende et klinisk, sygeplejefagligt problem inden for funktionsområdet, jf. § 14.

§ 11. Uddannelsen gennemføres som udgangspunkt som fuldtidsansættelse, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ansættelse i uddannelsesforløbet på deltid eller skiftevis fuldtid og deltid kan finde sted under forudsætning af, at der kan indgås aftale herom med det kliniske godkendte uddannelsessted.

Stk. 3. Ved deltidansættelse forlænges uddannelsestiden forholdsmæssigt, således at den samlede uddannelsestid svarer til den, der kræves ved en fuldtidsansættelse.

Stk. 4. Deltidsansættelser skal udgøre minimum 30 timer om ugen.

Stk. 5. De eksterne kliniske uddannelsesophold kan kun finde sted som fuldtidsansættelser.

Kapitel 4

Bedømmelse m.v.

Klinisk uddannelse

§ 12. De kliniske perioder skal gennemføres, og målene for perioden skal være opfyldt. Ved afslutning af hver af de kliniske perioder afgiver uddannelsesstedet en skriftlig vurdering til hoveduddannelsesstedet.

Teoretisk prøve

§ 13. Første (1) del af den kliniske uddannelse afsluttes med en teoretisk prøve. Prøven er en skriftlig individuel prøve, der skal bestås. Kriterier for prøvens indhold, omfang og bedømmelse udarbejdes af Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje. Bedømmelse sker efter 7-trins-skalaen, efter principperne i Uddannelses- og Forskningsministeriets bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse ved uddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets område (karakterbekendtgørelsen).

Afsluttende eksamen

§ 14. Ved uddannelsens afslutning og under forudsætning af bestået teoriprøve og godkendt klinisk uddannelse udarbejder sygeplejersken en skriftlig afsluttende opgave, der skal bestås. Den afsluttende opgave udarbejdes og afleveres inden for uddannelsens sidste 3 måneder. Den afsluttende skriftlige opgave skal omhandle et klinisk, sygeplejefagligt problem inden for funktionsområdet. Der tilbydes vejledning i forbindelse med opgavens udarbejdelse.

Stk. 2. Opgaven bedømmes efter 7-trins skalaen, efter principperne i Uddannelses- og Forskningsministeriets bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse ved uddannelse på Uddannelses- og Forskningsministeriets område (karakterbekendtgørelsen), og vurderes af ekstern censor fra en anden region end den, hvor uddannelsen er foregået.

Stk. 3. Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje har ansvaret for at udarbejde kriterier for opgavens indhold og bedømmelse.

Omprøve og sygeeksamen

§ 15. Sygeplejersken kan indstille sig til teoriprøven 3 gange. Den teoretiske prøve skal være bestået senest 3 måneder efter afvikling af første forsøg.

§ 16. Ved ikke bestået afsluttende skriftlig opgave, kan opgaven efter fornyet bearbejdelse indleveres igen til bedømmelse, eller en ny kan udarbejdes. Den afsluttende skriftlige opgave kan afleveres til bedømmelse i alt 3 gange med max. 3 måneders mellemrum.

Stk. 2. Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje kan ud fra en begrundet ansøgning godkende en forlængelse af afleveringsfristen for den skriftlige afsluttende opgave, såfremt der forekommer særlige forhold. Særlige forhold kan f.eks. være: Sygdom, dødsfald af nærmeste pårørende eller anden force majeure. Ansøgning om udsættelse af afleveringsfrist skal være Specialuddannelsesrådet i hænde senest 2 uger inden afleveringsfristen. Såfremt denne frist ikke overholdes, vil ansøgningen ikke blive behandlet.

Stk. 3. Der kan ansøges om og gives dispensation for aflevering af den skriftlige opgave én gang, og der kan gives højst 6 måneders dispensation fra afsluttet 1½ års klinisk uddannelse.

Fravær

§ 17. Ved fravær – bortset fra ferie i henhold til lovgivning eller overenskomst – svarende til mere end 148 timer af den kliniske uddannelsesdel eller 3 dage af teoriblokkene forlænges uddannelsen med den samlede fraværsperiode.

Stk. 2. Ved manglende kompetenceopnåelse kan ansættelsesstedet afbryde uddannelsen.

Bevis og titel

§ 18. Specialuddannelsesrådet har ansvar for udstedelse af et af Sundhedsstyrelsen godkendt uddannelsesbevis for uddannelsens gennemførelse. Uddannelsens omfang af teori og klinisk uddannelse samt de opnåede resultater anføres i beviset.

Stk. 2. Den, der har gennemført specialuddannelsen, gives betegnelsen: Intensivsygeplejerske. Den engelske titel er Critical care nurse.

Stk. 3. Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje fører fortegnelse over de til uddannelsen optagne sygeplejersker og register over udstedte beviser.

Stk. 4. Styrelsen for Patientsikkerhed orienteres om og fører register over sygeplejersker, der har gennemført specialuddannelsen.

Kapitel 5

Uddannelsesansvar

§ 19. Regionerne iværksætter og udbyder specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje og indstiller godkendte kliniske og teoretiske uddannelsessteder til Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje.

Stk. 2. Specialuddannelsesrådet fastsætter en landsdækkende uddannelsesordning for specialuddannelsen. I uddannelsesordningen fastsættes, i overensstemmelse med denne bekendtgørelse med bilag, nærmere om

- 1) uddannelsens tilrettelæggelse i teoretiske og kliniske uddannelsesperioder,
- 2) mål for de enkelte uddannelsesperioder,
- 3) oversigt over centrale områder og emner i de teoretiske moduler,
- 4) plan for afvikling af teoretisk prøve, krav til kliniske kompetencer og skriftlig, afsluttende opgave (tidspunkt, form, vilkår, sygeeksamen m.v.),
- 5) krav til medvirkende godkendte kliniske uddannelsesafdelinger,

- 6) kvalifikationskrav til undervisere i teori og klinisk uddannelse,
- 7) fravær, herunder regler om forlængelse af uddannelsen ved fravær af et nærmere bestemt omfang,
- 8) klage- og ankemuligheder,
- 9) meritbestemmelser, og
- 10) regionens opgaver i forbindelse med implementering, den praktiske gennemførelse og lokale organisering af specialuddannelsen.

Stk. 3. Uddannelsesordningen indstilles af Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje til Sundhedsstyrelsens godkendelse. Optagelse af ansøgere til specialuddannelsen forudsætter, at Sundhedsstyrelsen har godkendt uddannelsesordningen.

§ 20. Udgifterne ved gennemførelse af specialuddannelsen afholdes af regionerne.

Kapitel 6

Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje

§ 21. Regionerne nedsætter i fællesskab et landsdækkende uddannelsesråd – Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje - med et ulige antal medlemmer, dog højst 17 sammensat af repræsentanter fra de ansættende myndigheder og personer med viden om intensiv sygepleje. Specialuddannelsesrådets opgaver og sammensætning fremgår af bilag 3 og bilag 4.

Stk. 2. Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje kan indkalde særlige sagkyndige til belysning af specielle problemstillinger.

Kapitel 7

Meritoverførsel

§ 22. Specialuddannelsesrådet kan efter en individuel vurdering give merit for teoriundervisning på baggrund af gennemført undervisning samt for erhvervede kliniske kompetencer fra anden uddannelsesstilling eller ansættelser. Opnået merit for dele af uddannelsen medfører en tilsvarende afkortning af den samlede uddannelse.

Stk. 2. Merit skal søges forud for uddannelsens påbegyndelse.

Stk. 3. Intensivsygeplejersker, der har gennemført specialuddannelse i henhold til Sundhedsstyrelsens cirkulære nr. 92 af 26. juni 1997, kan varetage funktionsområdet i nærværende regelsæt.

Kapitel 8

Klageadgang og tilsyn

§ 23. Klager over afgørelser truffet af de godkendte uddannelsessteder, herunder klage over de skriftlige vurderinger, teoripróven, og den afsluttende opgave, kan indbringes for Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje senest 2 uger efter, at klageren er gjort bekendt med afgørelsen.

§ 24. Klager over afgørelser truffet af Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje kan indbringes for Sundhedsstyrelsens senest 2 uger efter, at klageren er gjort bekendt med afgørelsen. Sundhedsstyrelsens afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 25. Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med tilrettelæggelsen og gennemførelsen af specialuddannelsen.

Stk. 2. Sundhedsstyrelsen kan som tilsynsmyndighed anmode Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje og de godkendte censorer, som er med til bedømmelsen af den skriftlige afsluttende opgave, om oplysninger om uddannelsesvirksomheden.

Kapitel 9

Ikrafttræden

§ 26. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. maj 2017.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 521 af 19. juni 1997 om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje og cirkulære nr. 92 af 26. juni 1997 om specialuddannelsen for sygeplejersker i intensiv sygepleje ophæves.

Sundhedsstyrelsen, den 7. april 2017

SØREN BROSTRØM

/ Sigrid Paulsen

Funktionsområdet for specialuddannet sygeplejerske i intensiv sygepleje:

- 1) Observere, erkende og reagere relevant ved kritiske forandringer i patientens tilstand samt iværksætte akut behandling i samråd med lægen.
- 2) Kunne udføre og samarbejde om de behandlinger, der er nødvendige for at understøtte patientens organfunktioner.
- 3) Kunne anvende monitorerings- og behandlingsapparat.
- 4) Drage omsorg for den kritisk syge patient, herunder informere og kommunikere med patienten om den observation, pleje og behandling patienten skal gennemgå.
- 5) Have viden om og forebygge de faktorer, der har indflydelse på patientsikkerheden.
- 6) Observere, forebygge og behandle patientens uro, frygt samt kunne håndtere patientens psykologiske og eksistentielle behov.
- 7) Sikre sufficient dokumentation af sygeplejen.
- 8) Observere, pleje og monitorere patienter postanæstetisk samt administrere den postoperative smertebehandling.
- 9) Drage omsorg for og inddrage de pårørende.
- 10) Medvirke til at skabe kontinuitet og helhed i patientforløb.
- 11) Medvirke til rehabilitering af den intensive patient både under indlæggelsen og ved udskrivelsen fra intensiv.
- 12) Udvikle og vedligeholde kvaliteten i intensiv sygepleje.
- 13) Vejlede og undervise nyt personale og kollegaer.

Oversigt over emneområder i den teoretiske del af den intensive specialuddannelse

Respirationsfysiologi, respirationssvigt og ventilationsstrategier

Hæmodynamik og hjerte – kredsløbssvigt

Shocktyper

Multiorgandysfunktion

Lægemidler

Organismens stressresponse

Væsketerapi

Gastroenterologiske lidelser, lever- pancreas og ernæring

Nyreinsufficiens og svigt

Neurologiske lidelser og skader

Metabolisme

Hæmatologi og den immunsupprimerede patient

Multitraumer

Infektioner og hygiejniske forholdsregler

Obstetrik

Endokrinologi

Stabilisering og klargøring af børn til transport

Den postoperative patient

Sedation, relaxering og smertebehandling

Sygeplejen til den kritisk syge intensive patient

Udvikling af den intensive sygepleje

Introduktion, prøver og evaluering

Organdonation og den døende patient

Specialuddannelsesrådets opgaver

Specialuddannelsesrådet i intensiv sygepleje har følgende opgaver og ansvar:

- 1) Ansvar for at uddannelsen gennemføres i henhold til den godkendte uddannelsesordning.
- 2) Indstilling af den nationale uddannelsesordning til Sundhedsstyrelsens godkendelse.
- 3) Godkendelse af de kliniske uddannelsessteder og udarbejdelse af kriterier for at opnå godkendelse af kliniske hoveduddannelsessted.
- 4) Etablering og koordinering af censorvirksomhed og godkendelse af censorer.
- 5) Løbende vurdering af behovet for sygeplejersker med specialuddannelsen.
- 6) Medvirke til koordinering af det samlede antal uddannelsespladser.
- 7) Behandling af klager over afgørelser truffet af uddannelsesinstitutionerne og de kliniske uddannelsessteder.
- 8) Opstilling af kriterier for adgang til uddannelsen for sygeplejersker, der ønsker merit på grundlag af anden dokumenteret relevant uddannelse.
- 9) Vurdering af udenlandske uddannelser med henblik på anerkendelse til funktion som specialuddannet sygeplejerske inden for intensiv sygepleje.
- 10) Løbende evaluering af uddannelsen.
- 11) Årlig indberetning til Sundhedsstyrelsen om uddannelsen m.m.

Specialuddannelsesrådets sammensætning

- 1) 1 ledelsesrepræsentant fra hver af de fem regioner – ansat på anæstesi/intensiv afdeling.
- 2) 2 anæstesiologiske speciallæger tilknyttet en intensiv afdeling og fra to forskellige regioner.
- 3) 2 repræsentanter fra relevante faglige selskaber.
- 4) 1 repræsentant fra uddannelsesinstitutionerne, der udbyder den teoretiske del af specialuddannelsen (kursusleder).
- 5) 1 repræsentant for de kliniske uddannelsesansvarlige fra hver af de fem regioner – intensivsygeplejerske ansat på godkendt klinisk uddannelsessted.
- 6) 1 repræsentant for censorformandskabet, som er nedsat af Specialuddannelsesrådet for specialuddannelsen i intensiv sygepleje.